

HANGYA

Szövetkezeteink fejlesztése az eszme ápolásával.

Sokat hallottunk már a szövetkezeti propagandáról, — sokat hallottunk a szövetkezeteink fejlesztésének, erősítésének szükségességéről, s ezzel kapcsolatosan a taggyűlésről, újabb üzletirés jegyzésről, vagy üzletirés fel-emelésről, de csaknem minden esetben a főalap az anyagiasság: a pénz — a pénz — és pénz volt. — Igaz, de ez most mégis másodrendű kérdés kell legyen! Ha a rochdáli — földiekben szegény, de lelkiekben gazdag — takácsok is erre az alapra fektették volna a szövetkezésük létét, vagy nem létét, ugy az eszme halva született volna! Mi, akik hasonló vagyunk hozzájuk, csak az ők példájukat követhetjük s akkor nyugodt lelkiismerettel nézhetünk a biztos jövő elé. Ezért első és legfontosabb kötelessége mindnyájunknak, hogy ápoljuk fáradhatatlanul, lankadatlan szorgalommal, ha kell áldozatok árán is azt az eszmét, amelyet fel akarunk virágoztatni, melynek virágzása lelkigyönyörűségünkre szolgál és amelynek gyümölcse hasznos mindnyájunkra nézve.

Ha a múltba visszpillantunk, egy-egy virágzó szövetkezet megsemmisülését a tagok közönyössége, illetve roszindulatu ellenszenve okozta. Ha látunk nehezen vergődő, létért küzdő, elhanyagolt szövetkezetet, szívünkbe nyilallik az elmulás fájdalma, mert mindezek arról beszélnek, hogy csak a látszatnak, a hirtelen fellobbanásnak családja fénye volt az, amit ma-holnap összeomlani foguk látni.

Az elmúlt időkben kevés öntudatos eszmével is létfenntartásunk és maradásunk, biztosítva láttuk, — azonban most, mikor a régi áldozatok újabb áldozatokat kívánnak, mikor az önzés kapzsi anyagiassággá változott, most az eszme diadalma csak mint hosszú, kóros betegség után türelmes, kitartó, ápoló, nevelő munkával érhető el. Ezért ragadjunk hát meg minden alkalmat arra, hogy a szövetkezeti öntudatos eszmét ébresszük fel a szövetkezeti tagokban, ugy a fejlődésünk önként biztosítva lesz.

Mindaddig, míg minden egyes szövetkezeti tag szintje szívből nem fogja érezni, hogy az a kis bol-helyiség az övé, hogy annak a haszna az ő haszna, hogy az nem azért áll fenn, hogy mzsora árán vagyont gyűjtve, egyeseket boldogítson, — addig fejlődése előtt óriási kérdőjel áll bármilyen nagy kényszeredett befizetéssel eszközölt alapítókéval is rendelkezne. Ezt az utóbbi állításom bizonyítja ép a mostani idők. A szerencsés elhelyezkedés által a régi időknek jó forgalmu és üzleti szempontból szerencsésen vezetett szövetkezetei a pénzérték változása miatt az alapítók szempontjából lehetetlenné lettek téve s ha emiatt a régi jó szövetkezeti tagok segítségére szorul, — azok, kik idáig büszkén vallották magukénak, — most nehéz sóhajjal nem is gondolnak arra, — de jó is lett volna, míg volt mit elosztani — s most a legelső újabb áldozatnál a valót mutatva, hangos kiabálással agítálnak megfojásáért annak, mi eddig büszkeségük volt!

Nem egy szövetkezeti vezetőt volt alkalam már megismerni, kik látszólag a maguk idejében kötelességeiknek megfeleleltek s mikor a sors változása egy kissé félreállította, mint akár csak egy felöltőt, oly könnyen cserélték fel elveiket is. Hogy ez a jövőben ne fordulhasson elő, vagy ha igen, ne 90 százalékban, — már a folyó évben tanfolyamot rendezett a központi vezetőség egy kis ügyvezetői csoportnak azért, hogy szívök mélyébe vésődjék az az eszme, melynek szolgálataba állottak. Ezért az új lépésért őszinte örömmel lehet meghajtanunk az elismerés zászlóját központi vezetőségünk előtt és kérjük, hogy haladjanak a megkezdett úton tovább, de legyenek éber figyelemmel arra, hogy akik erre nem hajlandók, azokat cseréljék fel lehetőleg addig, míg nem késő. A tanfolyamok további rendezésére igen alkalmas volna az évi rendes közgyűlésnek napja, melyre kötelességszerűen kívánatos az egyes szövetkezetek képviselote. A közgyűlésen megjelent szövetkezeti kiküldötteknek legyen 1 nappal meghosszabbítva a tartózkodásuk s így már az első nap délutánján és a második napon bő alkalom fog kínálkozni a tanfolyam megtartására. Ebben az esetben a tanfolyamra előírányzott költséggel 5-ször annyi ügyvezetőt lehetne a hasznos ismeretek elsajátításában részesíteni. E kettő összekapcsolása annyiaval is inkább üdvös volna, mert ezzel a közgyűlés sem mutatná az érdektelenség és elhanyagottság képét, valamint az egyes ügyvezetők hü képet láthatnának a hivatalos és szabályos közgyűlések lefolyásáról is s így az általános tapasztalatok, melyeknek hatása a kintlevő szövetkezetek életében nyilvánulna meg, a terhek viselésében is azokra esne nagyobb részben, akiknek igazán hasznát szolgálná az áldozat.

Mi pedig követve a példát, rendezzünk ne tanfolyamot, hanem minél gyakrabban tagértekezletet, melynek főcélja az öntudatos szövetkezeti eszmének ápolása legyen. Ebben a tekintetben különösen meg kell ragadnunk az alkalmat minden esetben a központi ellenőr jelenlétekor. Az ellenőri munkálatok befejezése után, szokás szerint hívasson egybe az igazgatósági gyűlés, mely után az előre köztudomásra adott tagértekezlet tartáson meg, melynek főcélja a sok rosszhizemű felfogás roszindulati félrevezetés és félreértés helyes irányba való terelése s ezzel kapcsolatosan a szövetkezet célja, jelentősége, egyszóval a szövetkezeti eszme, mint az erkölcsi és anyagi jólét biztos alapja, meggyőzően hirdettessék. Különösen ott, hol nehezebbek a viszonyok, ajánlatos az első tagértekezlet megtartását a központi ellenőr közreműködésével megtartani s hidjék el — tapasztalatból írom — csak az első lépés lesz itt is nehéz, a várt siker, lassan bár, de biztosan be fog következni.

Csak fél munkát végeznénk, ha ezzel megelégedve nem igyekeznénk áldozatok árán más eszközökről is gondoskodni és felhasználni azokat a szövetkezeti eszme öntudatos tevése. Az áldozatban példát, az eszközben kész anyagot nyújt központunk a tagok részére szerkesztett „Hangya Naptár”-ral. Ezt magun-

kévé kell tegyük mi is! Adjuk oda tehát minden egyes szövetkezeti tagnak a „Hangya Naptár”-t, mint ezidőszert az egyedüli rendelkezésre álló propaganda eszközt, hisz nem tudom elgondolni, hogy annak olvasása és az eszmének fejlesztése és szemelőit tartása elmaradna az egész évi használata alkalmával.

Ideális helyzetünk és fejlődésünk biztos eszköze lenne a már többször hangoztatott önálló „Hangya” lap, melyet hetekint, vagy kéthetenként legalább is minden tagnak kezeibe adhatnánk, mert sok nemes törekvésnek rugója, sok cél elérésének biztos eszköze a sajtó, sőt néha fanatikus felfogássá rögzít eszméket. Nincs is ma már egyetlen egészséges szervezet sajtó nélkül, ezért nekünk is főtörekvésünk az kell legyen, hogy minden célunk elérésénél, minden gondolatunk megrögzítésére álljon rendelkezésünkre egy olyan sajtó organum, melynek szellemi nivója mindig azonos legyen az érdekeltek szellemi nivójával, — a terjedelme pedig legyen arányos azzal az áldozattal, melyet szövetkezeteink központunkkal egyetemben ezidőszert is megbírnak. Tudom, hogy egyelőre csak nagyon szűk keretek között mozoghatnánk, de a fő, hogy a kezdet nehézségeit leküzd-hessük, mert ez által is hintegeteit eszme csirák sarjainak fejlődésével egyenlő arányban fog állani mindig a lap fejlődése is.

Ugy gondolom, hogy mindezek az eszközök a célt szentesítve, biztos jelét nyujtamák a jövő felvirágzásának. Minden önmagunkomulik. — csak akarni kell s a kitartó munkának meg fog és meg kell legyen a boldogabb, szilárdabb jövője is, mert az öntudatos szövetkezeti eszme a felebaráti szeretetet, a felebaráti szeretet az áldozatot, az áldozat a békés boldogabb jövőnek az alapját biztosítja!

Minden ügyvezető rendelje hát meg ideje korán minden szövetkezeti tag részére a „Hangya” Naptárt s adja kezébe mielőtt meg másikat szerezzék be!

Tartsunk gyakran tagértekezletet, fejlesztve a szövetkezeti eszmét s igyekezzünk mint testvérek szeretetben összeforrvan egymásért küzdeni és tenni s akkor minden teher könnyű lesz és minden áldozat önként fog megnyilvánulni!

Sóvárád.

Bartha Lajos,
ref. ig.-tanító, szöv. ügyvezető.

Szövetkezeti hírek.

Tüzkárosult szövetkezeti tagok fő segélyezése. Zabola községben szeptember 16-án kiütött nagymérvű tűz sok szövetkezeti tagnak is elpusztította vagyonát s őket hajléktalanná és teljesen vagyontalanná tette. A zabolai szövetkezet ezen alkalommal is közérdekű hivatását betölteni kívánta és elsősorban sietett segítségére ugy károsult tagjainak, mint a többi leégett gazdáknak azáltal, hogy 500—500 leu természetbeni adományt nyújtott névszerint: Papp Fe-

rencné, ifj. Pozsonyi Józsefné, Tatár Teréz, Biszak Jánosné és Demes Mihály szövetkezeti tagoknak, továbbá 100—100 leu értékű árut adott névszerint: özv. Kónya Lászlóné, Hadnagy Ferenc, Bálint Mihály, Szász József, Szász Ferenc, Harai Boldizsár, Földes György, Kónya Mária, Kozma Károly, Juha György, Kónya Lajosné, Hadnagy Albert, Kristolovian György lakosoknak.

Ezen szomorú és szerencsétlen pusztulás enyhítésére a szövetkezetek körében indítandó gyűjtést a *Hangya központ 1500 leu adománnyal* nyitja meg és felkéri a szövetkezeteket, hogy tehetőségük szerint járuljanak hozzá a tüzkárt szenvedett károsultak felségélyezéséhez. Adományait ezen a címen juttassák a központhoz és tartsák szem előtt azt a régi igazságot, kétszer ad, aki gyorsan ad.

Szövetkezeti jubileum Nagybodófalván.

Többszörös ünnepet ült az elmúlt héten Nagybodófalva közönsége. Szeptember 16-án tartotta meg a község 30 éves fennállásának, fogyasztási szövetkezte 20 éves alapításának és csinos ref. temploma építésének 20 éves évfordulóját.

Az emlékünnepegy egész vasárnapot betöltötte. Dél előtt megkondultak a templom harangjai, hálaadó imára gyűjtve a falu népét.

A templom, — melyet 20 évvel ezelőtt épített Bodófalva református közönsége, — a falu közepén áll szép nagy pázsitos kerttel övezve. Sugár magas tornya napfénytől ragyogva, örök figyelmeztetés gyanánt tör a magasba, intve a hiveket: ahol Isten van, ott áldás, béke és szeretet honol.

Az istentisztelet.

Beharangozás után megindul a menet. A megnyílt ajtókon öregek, ifjak és asszonyok gyülekeznek a templomba, ahol orgonahang kíséretében ének szárnyán száll fel a lélek a legfelsőbb trón zsámolyához.

Az orgona akkordjai után megjelenik a szószéken Szöllősy tiszteletes ur. Gyönyörű szárnyalású imája után következett az egyházi beszéd. Lebilincselő közvetlenséggel ismertette a község 30 éves fennállása történetét. Élénk képekkel mutatta be, mire képes az emberi szorgalom és törekvés, ha Isten áldása van azon. Nagybodófalva lakói bizonyosan mindig istenfélők voltak, mert rövid 30 év előtt a vadak és madarak lakta, tuskók és erdők helyén széles egyenes utcákkal átszelt szép falut alapítottak, nemcsak, hanem ez alatt az idő alatt mindazon intézményeket létesítették, melyek a falu kulturáját, szellemi és gazdasági előhaladását biztosítják. Kedvesen emlékezett meg azokról a küzdelmekről, mely osztláyrészül jutott az ide települt népnek. S az emlékezés szárnyán 30 évre visszarepülő lélek könnyeket csalt a falu vénei szemébe.

Bár a beszédből egy szóval sem vehető ki, mégis tudjuk, hogy Szöllősy tiszteletes ur 30 éven keresztül, mint a gyülekezet „Mózesé” vezette a népet. Tanításával, példaadásával, buzdításaival mindig elől járt. A nép szellemi és anyagi előhaladását munkálni nem szünt meg egy percig sem.

A templomból azzal a meggyőződéssel távoztunk: boldog az a nép a megpróbáltatások között is, amelynek ilyen papja van.

Állatkiállítás.

Délután 3 órakor a község mellett levő nagy térségen megkezdődött a fogyasztási szövetkezet által rendezett, díjazással egybekötött állatkiállítás.

Gyönyörű festői látványt nyújtott a lovak és csikók felvonulása, egyik-másik olyan gyönyörű volt, hogy országos kiállításon is díszére vállt volna gazdájának. Tovább a térségen tehének, üszök és borjúk csoportja gyönyörködte az embereket. A térség másik részében különböző fajta pulykák csoportja festői látványt nyújtott, szekér nagyságu ketrecekben nagy orpinton tyukok csodálkoztak a nagy mozgó tömegben, mintha megéreztek volna, hogy a nap jelentőségéhez mérten nekik még igen jelentős szerep fog jutni. A pekingi kacsák és emdeni ludak nagy zajongva hívták fel a bíráló-bizottság figyelmét.

Mire a nagy térség Bodófalva és a környék lakosaival megtelt, megalakult a bíráló-bizottság, melynek tagjai lettek Lázár járási szolgabíró, dr. Halle orvos, Dósa a Hangya központ képviselője, Balla Sándor és Varga András szapárfalvai birtokosok.

A bírálóbizottság megállapította, hogy Bodófalva 30 év alatt nemcsak községet, új otthont teremtett, de gazdasági téren is igen szép haladást tett s állattenyésztésére pedig büszke lehet. A kiállítók közül a következő kisczudák nyertek díjat:

Kilállított tenyész szarvas marhával	I. díjat	B. Szücs Ferenc
	II. „	Nyiri István
	III. „	Nicolescu Stéfán
borjuval	I. díjat	Dobsa Antal
	II. „	Kubasek Ferenc
	III. „	Korka János
lóval	I. díjat	Korka János
	II. „	Szép Zsigmond
	III. „	Korka Ferenc
anyakancával	I. díjat	Csirják János
	II. „	Kiss Pál
	III. „	Balogh Bálint
csikóval	I. díjat	Korka Sándor
	II. „	Dobsa Antal
	III. „	Kovács István
tenyész tyukokkal	I. díjat	Korka János
	II. „	Dobsa Antal
kacsával	I. díjat	Jantó János
	II. „	Lőrinczi Bálint
	III. „	Jantó Gergely.

Egyébképen a többi kiállító is megérdemelte volna a jutalmat és csak azért nem kapott mindenik, mert nem volt

annyi díj, mint ahányan a kiállításon részt vettek. A díjat nem nyert gazdákat ez alkalommal megdicsérjük a szép tenyészállatok neveléséért.

De megdicsérjük a fogyasztási szövetkezet igazgatóságát is, amiért a gazdaköri tagok állattenyésztésének fellendítése érdekében nem sajnálta nagy anyagi áldozatát meghozni. A jelen volt nagy közönségre mély benyomást tett, hogy a szövetkezet feleslegét a gazdák támogatására fordítja. Amit nyer az árukon, visszaadja azoknak, akik azt összegyűjtötték.

Diszközgyűlés.

Az állatkiállítás után a közönség a gazdaköri terembe vonult. A terem nem volt elég a szövetkezeti tagok befogadására, még a szomszédos kis terem is zsufolásig megtelt. Nemcsak Nagybodófalva, hanem a környező falvak népe is felvonult. Ott látjuk a vidék intelligens közönségét is együtt ünneplve a gazdaközönséggel.

A diszközgyűlést Árkossy Sándor szövetkezeti elnök nyitotta meg. Megnyitójában megemlékezett a szövetkezet 20 éves történetéről. A község megalapítása után Szöllősy tiszteletes ur néhány megértő segítő társ közreműködésével megkezdte a szervezést. A nép anyagi függetlenségének biztosítása, takarékosagra nevelése érdekében megalakította a fogyasztási szövetkezetet. Hogy a fogyasztási szövetkezet minő hatással volt a község lakosaira, az meglátszik a szép, rendezett község minden portáján, — amiért meghajtjuk az összes szövetkezetek nevében az elismerés zászlóját Szöllősy tiszteletes ur előtt.

A megnyitó beszéd után Bakos János birtokos, gazdaköri elnök beszéde következett. Ez az izig-vérig szövetkezeti érzésű gazdaember egyszerű, mély érzésű szavakkal mutatott rá, mennyire szükség van az összetartásra, a gazdaköri és szövetkezeti életre. A szövetkezeti téren működő Bakos elnök urról bizonyára még fogunk hallani.

Dósa Albert, a Hangya központ képviselője a szövetkezeti élet 25 éves múltjával foglalkozott. Rámutatott arra, hogy a szövetkezetek milyen nagy eredményt értek el a nép gazdasági és szellemi fejlődése terén. A szövetkezeti eszme az élet minden változásaiban megnyilvánul, csak öntudatosá kell azt tenni. De rámutatott azokra a dolgokra is, melyek által még jobban biztosítani lehet a gazdatársadalom előhaladását. Különösen a szövetkezeti életre való nevelésére hívta fel a hallgatóság figyelmét, mely már kezdetét kell vegye a gyermek nevelésben. A szülők s legfőképen az anyák e tekintetben igen sokat, mindent tehetnek. A szövetkezeti élet ápolását és erősítését ajánlotta a felnőtteknek is. Az utcánként megalakítandó: „jó szomszédok társasága” révén érhető el igen szép eredmény. Mert csak ezáltal érvényesíthető igazán a kölcsönös

támogatás, segítés, felvilágosítás által az az igazi szövetkezeti jelszó: „egy mindenkiért és mindenki egyért”.

A beszéd látható jó hatást gyakorolt a hallgatóságra, már a gyűlés végén jelentkeztek a szövetkezet tagjai sorába való felvétel végett.

Ezután következett az igazgatóság kiegészítése. A választás egyhangulag történt. Reméljük, hogy Árkossy Sándor ügyvezető igazgató, — a talpig szövetkezeti ember — fáradhatatlan vezetése alatt olyan igazgatóság került a szövetkezet élére, mely annak további fejlesztését, felvirágoztatását biztosítani fogja. Ezzel az elnök záró szavai után a gyűlés véget ért.

Nem volna teljes a beszámoló, ha meg nem emlékeznénk, hogy az eszeli szürkület beálltával a szövetkezet által a község vendéglőiben 2 helyen rendezett szüreti táncmulatság kezdetét vette, melyen Bodófalva ifjúsága és a vidék intelligens közönsége a reggeli órákig tartó vig mulatozással tette emlékezetessé Bodófalva életében e nevezetes napot.

Mi, akik jelen lévén, látva a szép haladást, megelégedést a község lakosai között, azzal a meggyőződéssel távoztunk, ha a mepróbáltatás napjai közlelednének Bodófalva lakosaira, az összetartásban, a kölcsönös támogatás és szeretet jegyében Bodófalva mégis Boldogfalva lesz.

Jelen volt.

A központ közleményei.

Marosvásárhelyi tranzitó raktárunk értesíti a körzetébe beosztott szövetkezeteket, hogy a raktár a Piata Regele Ferdinand (Fötér) 50 sz. alatti régi helyiségéből átköltözött ugyancsak a Piata Regele Ferdinand (Fötér) 54-ik szám alatti új helyiségébe.

Szövetkezeti tagnevelés.

Az 1924. évi „Hangya” Naptár, — mely circa 200 oldallal, nagy számú szövetkezeti fényképpel (szövetkezeti házak, vezetőségek, népviseletek stb.) — egyedüli eszköz arra, hogy a nép más irányu érdeklődését a naptár gazdag és változatos tartalom mellett a szövetkezetre irányítsa és a szövetkezeti ismereteket a népnek gyarapítsa. A naptárt önköltségi áron alul 5 leuval számlázzuk azért, hogy minél olcsóbb legyen és minél szélesebb körben kerüljön a nép kezére.

Felhívjuk szövetkezeti vezetőink figyelmét, hogy a szövetkezetnek elsősorban önmaga mellett kell propagandát csinálni és hangulatot teremteni, tehát ne egyéb célú naptárak árusításával foglalkozzék a szövetkezet, hanem elsősorban az olcsó és szövetkezeti üzletrész jegyzést előkészítő „Hangya” Naptárt tartsa kötelességének forgalomba hozni.

Minden szövetkezet vét önmaga ellen, aki elmulasztja tagjainak naptár utján való nevelését és idejében nem adja fel naptár rendelését a központnak. A naptár október hó első napjaiban kész lesz, azonnal szállítjuk. Ára 10 Leu. A naptár ma, amikor egy iskola füzet ára 1 leu 50 bani, — tehát valósággal ajándék.

Az esetleg megmaradó naptárakat — tekintettel a propaganda célra — szükséges ingyen a szegényebb tagoknak, vagy a szövetkezet ellenfeleinek oda ajándékozni, így a szövetkezeti ismereteket gyarapítani. Tehát nem 10—15 „Hangya” Naptárt kell rendelni, hanem legalább 40—50 darabot. Miután az ügyvezetőknek alig áll módjukban a tagneveléssel érdemlegesen foglalkozni, ragadják meg az alkalmat azzal, hogy ezt a hiányt, — mely nagyon érzik már, — a naptár segítségével pótolják.

A „Hangya” című mellékletet szerkeszti:

DR. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. titkára.

„SĂMĂNTA”

vetőmagnemesítő részv.-társ. vetőmagnemesítő telepe

Öscsanád (Bánát) Torontál megye.

Ajánlja következő nemesített vetőmagvait:

Különböző
typusu nemesített bánáti
és tiszavidéki buzát,
Tavaszi zabot,
Répa, takarmány és mák
vetőmagvait.

Előjegyzéseket elfogad
az E.G.E. titkári hivatala

valamint

a „Sămănta” r.-társ.
Öscsanádi vetőmag-
nemesítő részv.-társaság
értékesítő osztálya.